

|                                                                                                                                                                                                                               |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <div><span><span></span></span></div>                                                                                                                                                                                         |
| <b>עין משפט</b> <div>נר מצוה</div>                                                                                                                                                                                            |
| <p><span></span></p>                                                                                                                                                                                                          |
| נח א מיי פטיו מהל' כלס הלכה ז: <p>נב ב מיי שם פקק ט"ו הלכה א:</p> <p>ג מיי שם פטיו הליל: <p>בא ד מיי פיו מהל' אקטורי ביאה הל' יד סמנ לאזין קול טועיפ' ייד סי קלד פטיו ד:</p> <p>בב ה מיי שם הלכה טו טועיפ' שם ספיו ז:</p></p> |

### תום' הרא"ש

**אבל** בקטן תחלתו כל שהוא. ותיכּה אמאי אמרינן בגדול שוחלתו ד' אפי' פחות מד' יתא תורת קטן עליו שוחלתו טפח ור"ל גדול ניכר בדפוס שלו שסופו להיות גדול ולא חשיב כלי עד שיהא גבוה ד' דבפחות מכאן אינו מחזיק את חומו; תחלתו כל שהוא משתגמר מלאכתו. הגרש"י ובה"י דללים לא גני הכי אלא הכי מיתניא אבל בקטן תחלתו כל שהוא ושיריו ברובו משתגמר מלאכתו ואי זו היא גמר משיקטנו לאפות או סופנינן דלמא קאי על שיריו ברובו דקטן אין אופניו בו סופנינן: ושיריו ברובו. פרש"י: ופריך בהעור והרועב רובו דטפח למאי חזי ומשני דאגדול קאי גדול הא אמרינן ושיריו ד' ומשני לא בתנור שבעה ושיריו בארבעה אבל ברובו לא מטמינן ליה דלא חמירי שיריו מתחלתו דהא מתחלתו כשהוא שלם לא היו תנור כביר מד'. והא דקתני רובו (בתנור) בתנור ט' אע"ג דבחקיו איכא ד' לא מטמינן עד דאיכא רובא. כך פי' בפרק העור והרועב. ונראה לפרש אפיאכא דבתנור ט' כי הכי דמסומנין בתחלתו דמטמין בו' משומנין בני ששיריו ובר שבעה שיריו ברובו ואין זה דוחק אלא סופו חמור מתחלתו דכיון שכבר היה כלי בראיות מעט נשאר שם כלי עליו ויציצא בזה אשכחן כלובב הגזול גדרדמוי אדוב שכורין וכן גדרדמי ציצית בריש התמלת. ועוד דכי פריך ותם רובו דטפח למאי חזי לא קשה ליה אלא משום דהוי יותר מדאי דבר מועט ולא חזי למידי אבל במאי דסי' ד' דסופו חמור מתחלתו לא קשה ליה ולא מידי ועוד למאי לי למנקט תנור בר א' במאי אכל א' אמרינן דבר ט' בד' ניוחא הא דנקט בר ט' לרבותא רובו דטפח למאי חזי לא קשה ליה אלא משום דהוי יותר מדאי דבר מועט אע"ג ד' ברובו אע"ג ד' אלא חזי א' ג' טפחים וחצי ומשהו טמא: וכמה כל שהוא אמרי דבי ד' ינאי טפח. תימנ דבפי מן שמט גבי שירי כל שהוא משמע דכל שהוא ר"ל דוקא כי שהוא וכן פ"ק דקידושין גבי קרקע כל שהוא חייב בפאה ובכבודים ולכתוב עליו פסודובו ולקנות כנסים שאין עמון אחריות דמוקי לה במחש ותלו בה גמרינא: ור"ל הא דקרי הכא לטפח כל שהוא משום דמיעיקרא תנא שיעורא רבה. ובגי חבית של (שוחתין) שיתופי מבואות דאמרינן כפי חלון צריך שיגביה כל שהוא ומפרש כל שהוא טפח התם גמי קרי ליה כל שהוא משום דבעלמא לא קנה הגבהה פחות מג' פסחים. ומיהו לר"ת דמפרש דכל הגבהה סגיאת טפח קשה ויש לחלק דשפא לגבי קרקע לא קרי כל שהוא אלא אם כן הוי דוקא: **בפולתא** אל קא מיה. אע"ג בדין תנור לכותל מיתא מודה רבי יהודה מ"מ בסתם תנור פליגי: **את** אמרת לשמעתיה דרב. לשון שבח הוא ששבחו ובא זה והוכירו כדאמרינן רבי טרפון שמע ושכח

## כו:

**אב"ב** בקמן תחלתו ב"ל שהוא. וא"ת וגדול שאין לו ד' טפחים אמאי טעור והלא אף בקטן טפי טמאט וי"ל דגדול וקטן היינו ברובא והרובא הרבה לריך גובה ד' להחזיק חומו אבל קטן שהוא לר די גובה טפח: **תחלתו** ב"ל שהוא. משמגמר מלאכתו שיריו ברובו משמניו גרסינן תחלתו כל שהוא שיריו ברובו משתגמר מלאכתו ואיזו גמר מלאכתו וכו' ודך הש"ס שמהפך דפ' העור והרועב (חולין דף קכד.) צעי רובו דטפח למאי חזי ומשני אגדול מני ליה צסוף ופריך והא שיריו ד' קלמר ומשני לא קשיא הא בתנור בר ט' הא בתנור בר ו' ומפרש התם רש"י דבתנור ט' סגי בצרעיה אע"ג דלא הוי רוצא ותנור ו' אע"ג דלא הוי ד' סגי ברוצא וקשה לר"ם לא יהיה סופו חמור ממחלתו דהא מחלתו ד' ונראה כפירש"י שפירש כאן בתנור בר ו' (א) וד' הוי רוצא ותנור בר תשעה ברוצא וקשה דלמה ליה למנקט בר ט' הוה ליה למנקט בר ח' ושיריו ברובו ולפרש"י אודהתם ניוחא דנקט ט' אע"ג דהוי ד' מיעוטא ומה שהקשה ר"ת לא קשה מידי דהעשה כלי חרס אינו עושה אלא דבר חשוב אבל כלי שנממעט כל זמן שראוי אינו מתבטל כמו (ט) גדרדמי צייט דצשירים סגי וכן משמע מדפריך שיריו טפח למאי חזי משמע דאי הוה חזי הוה ניוחא ליה אע"ג דצטיר מתחלתו: **ב"ל** שהוא טפח. פר"ת בלא יחפור (כ"ד דף יט) דפעמים כל שהוא צטיר מטפח ופעמים טפי ו**בפולתא** אפי' קמיידי. ואע"ג דפליגי צדופן סוכה דר"ש אומר דרביעית טפח מ"מ טפח לדופן אחד לריך לבי"ע אבל לתנור אע"ג דצין התנור ולכותל לבי"ע טפח מ"מ צסתם תנור פליגי והא דפרש"י דכירה מקוס שפיתם קדרה אחת לא דק דצ"י כירה (שנת דף נח:) אמר דכירה וכו' מקוס שפיתם צ' קדרות: **את אמרת** שמעתתיה דרב. כלומר כוונת מעלתן ומתחלה שכתבש ולכן שתק ולפי"ה שפי' בתמיה לריך **ילדה** ואח"כ הפילה שא"א אפי' עד ו' ימים אין חוששין לולד אחר. אע"ג דלמר לקמן דנשתאה הולד שלשה חדשים מ"מ לא שכיח וכל כמה דלא חזינו לא חיישינן:

**המפלת** חיה ועוף בו'. דוקא נקט מיה ועוף דאי בתחלה ולד ואח"כ שליא עד ג' ימים תולין ואין חוששין לולד אחר ולכאורה

נראה הטעם דמיה ועוף אין דרכן של נשים להפיל ולכן איכא לספוקי שהשליא אינה מהם וקשה דצפרק צהמה המקשה (חולין דף עו:) אלא דמתן שליא שיצתה מקנאתה אסורה באכילה ומסיק אר"א לא שנו אלא

תנורי בנות טפח <sup>6</sup>דתניא <sup>6</sup>תנור תחלתו ארבעה ושיריו ד' דברי רבי מאיר וחכמים אומרים ״במה דברים אמורים בגדול אבל בקטן תחלתו כל שהוא משתגמר מלאכתו ושיריו ברובו ״וכמה כל שהוא אמר רבי ינאי יטפח שכן עושין תנורי בנות טפח בפלוגתא לא קמיידי השתא דאתית להכי הא נמי פלוגתא היא דקתני סיפא אמר ר' יהודה לא אמרו טפח אלא מן התנור ולכותל והאיכא מסגרת טפח בדכתיבין לא קא מיירי והאיכא <sup>7</sup>כפורת טפח בקדשים לא קמיידי והאיכא <sup>8</sup>דיה לקורה שהיא רחבה טפח בדרבנן לא קמיידי אלא בדכתיבין ולא מפרשי שיעורייהו יתיב רב יצחק בר שמואל בר מרתא קמיה דרב כהנא ויתיב וקאמר אמר רב יהודה אמר רב כל שלשה ימים הראשונים תולין את השליא בולד מכאן ואילך חוששין לולד אחר אמר ליה ומי אמר רב הכי והאמר רב אין הולד מתעכב אחר חבירו כלום אישתיק אמר ליה דלמא כאן בגנפל כאן בבן קיימא אמר ליה את אמרת לשמעתתיה דרב בפירוש אמר רב הכי הפילה נפל ואחר כך הפילה שליא כל שלשה ימים תולין את השליא בולד מכאן ואילך חוששין לולד אחר ילדה ואח"כ הפילה שליא אפילו מכאן ועד עשרה ימים אין חוששין לולד אחר שמואל ותלמידיו דרב ורב יהודה הוו יתבי חליף ואזיל רב יוסף בריה דרב מנשיא מדוייל לאפיייהו בא"י ואתי אמר אתי לן גברא דרמינן ליה בגילא דחמתא ומרמי ומדחי אדהכי אתא אמר ליה שמואל מאי אמר רב בשליא א"ל הכי אמר רב יאין תולין את השליא אלא בדבר של קיימא שיילגינהו שמואל לכל תלמידיו דרב ואמרי ליה הכי הדר חזייה לרב יהודה בישות בעא מיניה רבי יוסי בן שאול מרבי המפלת דמות עורב ושליא מהו אמר ליה אין תולין אלא בדבר שיש במינו שליא קשורה בו מהו אמר ליה דבר שאינו שאלת איתיביה <sup>10</sup>המפלת מין בהמה חיה ועוף ושליא עמהן בזמן שהשליא קשורה עמהן אין חוששין לולד אחר אין שליא קשורה עמהן חוששין לולד אחר הריני מטיל עליהן חומר

אמרה ניהליה: **המפלת עורב ושליא מהו**. מי תלינן שליא בעורב ולא ניוחא לולד אחר או לא תלינן: **שיש צמינו**. כגון אדם וצהמה ומיה אצל עוף לא:

שאינה קשורה בזלד פי' שיש לה ולד אחר וכיון דאינה קשורה צו חוששין לולד אחר בשליא ולכן אסורה ומיימי תניא נמי הכי מהך דהמפלת חיה ועוף והכי מיימי הא אדרבה משמע הכא דוקא חיה ועוף דלאו אורחיה אצל נפל דאורחיה תולין כל שלשה ימים וצבן קיימא אפי' כמה ועוף אינה רגילה להפרד השליא מן הולד אפי' צמעי צהמהה כמו צמעי האשה וא"ת וכי אינה קשורה בזלד אמאי קאמר ר"א דאסורה באכילה הא אמרינן הכא דלא הוי אלא ספק ולא ודאי ולד אחר מדקתני הריני מטיל עליה חומר שני ולדות שמא ניומה שפיר של שליא זו וא"כ הוי ספק ספקא דלמא אין כאן ולד אחר ואפי' איכא שמא לא ינא לא רחשו ולא רובו וצפ"ק דצ"ק (דף יא.) גבי שליא שיצתה מקנאתה ציוס ראשון משמע דספק ספקא שרי דפריך מאי קמ"ל דאין מקנאט שליא בלא ולד תנינא שליא שיצתה אסורה פי' ואם ש מקנאט שליא בלא ולד הוה ליה ספק ספקא ושרי וי"ל דכרייתא דקתני שמא איירי בשליא שאחר הולד ור"א איירי שצתה קודם הולד דודאי יש שם ולד אחר כשאינה קשורה צו כדאמרינן בשמעתין לא אמרו תולין השליא בזלד אלא בשליא שצאה אחר הולד והתם מיימי ראייה דבאינה קשורה חוששין לולד אחר לאפוקי מדר' יוחנן דהתם אי נמי אפילו צספק ספקא אסרה ר"א דגורנין מקנאתה אטו רוצה או אטו אין עמה ולד אחר דיטעו העולם ויסבדו הא דשרינן מה שצפנים לאו משום ספק ספקא אלא משום כל צצהמה וגזרת הכתוב הוא דאפי' ינא רובו שרי מיעוטו שצפנים כיון דחזו דשרינן ביצתה מקנאתה ואפשר דילא הראש בלחותו מקנאט והוי כיונא רובו ולא יעלו על לבם דמשום ספק ספקא שרי:

# המפלת חתיכה פרק שלישי נדה

**סורי צנוט**. נערות קטנות עושין תנורין לשחוק: **סחלתו ארבעה**. תנור בן ד' טפחים מקבל טומאה אם נגמרה מלאכתו: **ושיריו ד'**. נטמא תנור גדול וסבדו ונשתיירו ד' טפחים עדיין טמא: ה"ג **סחלתו כל שהוא משסגמר מלאכתו ושיריו צרובו**. ומקשה צהעור והרועבז רובו דטפח למאי חזי ומשני האף ושיריו אגדול קאי וה"ק שירי גדול צרובו ומותצינן בגדול והא קאמר שיריו ד' ומשנינן ההוא בתנור בר ו' דד' הוי רובו והא בתנור בר ט': **צפונגסא**. כגון הכל דלר"מ לא הוי שיעורא צטפח: לא אמרו **טפח אלא צין סנור ולכותל**. דהתם יותר מטפח עומדת ליקנץ מפני שמעכב את התנור מלקרבו לכותל ודוחקת את הכותל הילכן יותר מטפח עומדת לינטל היא אצל לצד הצית אפי' גדולה הרבה יד הוה לתנור: **צדנטינן**. ששיעורו מפורש מן התורה: **דיה לקורה**. לגבי מצוי: **מדרבנן**. כגון מצוי דכל מלוות מדצרי סופרים: **כל ג' ימים**. כגון ינא ולד מחלה ושליא אחריו צמוך ג' ימים: **סולין השליא**. צו ואין חוששין לאחר דמוך זומן הוה עשויה השליא להמעכב אחר הולד שהיתה ממנו טפי לא ואם זה זכר תשז לזכר בלצד ולא אמרינן שליא אחרת היתה עם ולד זה ונימות ושליא זו דולד אחר היא דדךך שליא לשחות אחר ולד ג' ימים: **מכאן ואילך חוששין**. שמא ולד אחר היה עמו ונקצה היה ומשז ימי טומאה דנקצה ואי נמי הוי האף ולד נקצה אכתי מהניא ספק דשליא דמנינא ימי טוהר לחומרא שאם תראה ליום פ"א לולד ופסקה עד יום שמיני ורשאת לא הויא שזמרת יום כנגד יום (דלמר כהדיא) <sup>11</sup>שליא נקצה הואי ומה שראתה ציוס פ"א דם טוהר הוה דמשליא מנינן והשתא הוה דהויא מחלת נדה והיא נקראת טועה: **צנפליס**. מתעכב: **את אמרת לשמעתייה דרב**. בתמיה. כלומר את אמתא לפרושי מדרין: **צמירוש**. פירשה רב הכי: **ילדה**. בן קיימא: <sup>12</sup>אין צאלו ואפי' שהיה ממנה לבא כמו (גפיל דף ט.) צאלו דידי בי' מגרש: **מדוייל** שם מקום: **צגילא דיעסעא**. כלומר צשאלות מועעות: **מימי ומידיח**. כלומר להקשות ולדחות

שלא ידע להשיב: **אלא דצבר של קיימא**. שכינא צו מתקיים אם היום"ה הוי חדשיו כלו למעוטי שאם הפילה דבר שאין ראיח לצריית נשמה כגון צינך אחד בצלמע או גוף אטום או מפלת מין צהמה ומיה ועוף ואח"כ הפילה שליא אפי' צמוך ג' חוששם לולד אחר: **חזייה לרב יהודה ציוש**. דשמעה"ה ולא חומר ניהליה: **המפלת עורב ושליא מהו**. מי תלינן שליא בעורב ולא ניוחא לולד אחר או לא תלינן: **שיש צמינו**. כגון אדם וצהמה ומיה אצל עוף לא:

שאינה קשורה בזלד פי' שיש לה ולד אחר וכיון דאינה קשורה צו חוששין לולד אחר בשליא ולכן אסורה ומיימי תניא נמי הכי מהך דהמפלת חיה ועוף והכי מיימי הא אדרבה משמע הכא דוקא חיה ועוף דלאו אורחיה אצל נפל דאורחיה תולין כל שלשה ימים וצבן קיימא אפי' כמה ועוף אינה רגילה להפרד השליא מן הולד אפי' צמעי צהמהה כמו צמעי האשה וא"ת וכי אינה קשורה בזלד אמאי קאמר ר"א דאסורה באכילה הא אמרינן הכא דלא הוי אלא ספק ולא ודאי ולד אחר מדקתני הריני מטיל עליה חומר שני ולדות שמא ניומה שפיר של שליא זו וא"כ הוי ספק ספקא דלמא אין קמ"ל דאין מקנאט שליא בלא ולד תנינא שליא שיצתה מקנאתה אסורה פי' ואם ש מקנאט שליא בלא ולד הוה ליה ספק ספקא ושרי וי"ל דכרייתא דקתני שמא איירי בשליא שאחר הולד ור"א איירי שצתה קודם הולד דודאי יש שם ולד אחר כשאינה קשורה צו כדאמרינן בשמעתין לא אמרו תולין השליא בזלד אלא בשליא שצאה אחר הולד והתם מיימי ראייה דבאינה קשורה חוששין לולד אחר לאפוקי מדר' יוחנן דהתם אי נמי אפילו צספק ספקא אסרה ר"א דגורנין מקנאתה אטו רוצה או אטו אין עמה ולד אחר דיטעו העולם ויסבדו הא דשרינן מה שצפנים לאו משום ספק ספקא אלא משום כל צצהמה וגזרת הכתוב הוא דאפי' ינא רובו שרי מיעוטו שצפנים כיון דחזו דשרינן ביצתה מקנאתה ואפשר דילא הראש בלחותו מקנאט והוי כיונא רובו ולא יעלו על לבם דמשום ספק ספקא שרי:

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <div><span><span></span></span></div>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>מסורת הש"ס</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <p>(א) (ג"ל דתמן,) (ב) כלס פיה מ"א חולין קכד, (ג) [חולין שם פיש' עירובין יד: וש"ס], (ד) שבת כז. סוכה ד', (ה) [עירובין יג:], (ו) חולין עז, (ז) [חולין קכד:], (ח) דלמר כהדי, (ט) [ג"ל לחזר ד"ה מדוייל,] (י) [נמי "יסוס" מיותר], (כ) צפ"א טקף: מרב, (ל) [ואלי ג"ל טפח], (מ) [נמחות לג:], (ס) [ועי' היצב מוס' חולין קכד. ד"ה הא צמנורל וכן צהש"י שס:], (ס) [ועי' מוס' צ"צ ק. ד"ה וכל היכא ועוד שם כ: ד"ה צמעות ועוד קדושין ט. ד"ה קרקע], (ט) [נצפ"א' שבת],</p> |
| <div><span><span></span></span></div>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |

#### הגהות הב"ח

(א) תום' ד"ה מחלתו וכו' ו' (ב) הרי כ"ל אלו ה' נמחק:

### הגהות מהר"ב רנשבורג

[א] תום' ד"ה מחלתו כל שהוא וכו' הוה ליה למנקט בר שמה ושיריו צרוכו ולפרש"י. יצב פי' צפ"ה כלס משא א' צפ"ה הל"ש ובהנ"ה שם: ב' ד"ה התחלה וכו' אלא קים ליה להש"ס דלמר צרות אדם וכו' דלמי:

### מוסף רש"י

תנור תחלתו ארבעה. אין תנור פחות מארבעה ואפילו נגמרה מלאכתו, ושיריו ארבעה. אם היה גדול ונטמא ושברו, לריך שלא יהא בו שער של ד' [וחולין קכד.], במה דברים אמורים. דמחלתו ד' ושיריו ד', בגדול. התנורים העשויים לאפות וללנות כדקדן, אבל בקטן. שטנין למעוקות, תחלתו כל שהוא משתגמר מלאכתו. לאחר שנגמר והסיקו אפילו הוא טפח מקבל טומאה (שם). המפלת מין בהמה חיה ועוף. ורבען היא דלמרי (גפיל נל) כל שאין צו מלוות אדם אינו ולד (שם שם). אין חוששין לולד אחר. ואם נפתח הקרב בלא דם דלואי לידה יצשחא טוהרה (שם).

**תום' הרא"ש** (המשכן) רבי עקיבא דורש ומסיים: ילדה ואח"כ הפילה אפילו מכאן ועד עשרה ימים אין חוששין לולד אחר. לא דמי להאי דאמרינן לקמן ששהה ולד אחר חבירו ג' חדשים ומילתא דלא שכוחת הוא א"צ היכא דילדה ולד קיימא אח"כ אפשר ששהה ולד אחר חבירו אבל היכא שהחזין נפל אין דרכו להשתחות אחר הראשון: אין תולין את השליא אלא בדברי של קיימא. פרש"י שכינצא בו מתקיים אם היו חוששי כלו לאפוקי שאם הפילה דבר שאינו בלביית נשמה כגון אם נברא בירך אותו באמצעו או גוף אטום וחזוי ביה ברב יהודה בישות דאמר לעיל שתולין את השליא בולד ולא פי' באיזה ולד תולין כך פ"ה אבל לא רצה לפרש אין תולין את השליא אלא בולד של קיימא אבל לא בגנפל דא"כ הוה מפליג אהא דאמר רב לעיל וגם אהא דבעא מיניה ר' יוסי בן שאול מר' המפלת עורב ושליא מהו דע"כ לא קא מיבעי ליה אלא בדבר שאין במינו שליא אבל במינו שליא פשיטא ליה דתולין וכן הך ברייתא מהמפלת כמין בהמה חיה ועוף ועוד דהר"ל למימר דאמרת לשמעתיה דרב. לשון שבח הוא ששבחו ובא זה והוכירו כדאמרינן רבי טרפון שמע ושכח